

Sotaorpo Erkki Lehtelän muistoja yhdistystaipaleeltani lähtien v.2001

Tulin sotaorvoksi, kun isäni haavoittui vakavasti perääntymistaisteluissa 29.6.1944 Viteleen Rautamäessä jääden vihollisen puolelle. Odotuksista huolimatta hän ei koskaan palannut. Olin silloin 2 vuoden 10 kk ikäinen. Isäni siunattiin vasta vuonna 1951 Urjalan sankarihautausmaahan. Tällöin minusta tuli virallisesti sotaorpo, olin silloin noin 10 vuoden ikäinen. Äidilläni ei ollut mitään ammattia isäni kaatuessa, joten hän hakeutui soteleskille suunnattuun ompelijan koulutukseen. Hän toimi koulutuksen jälkeen kotiompelijana, ollen myös aktiivisesti mukana Urjalaan perustetussa soteleskien yhdistyksessä, jonka järjestämällä retkillä minäkin olin ollut. Kasvoin äitini ja mummujeni ohjauksessa, koska molemmat vaarini olivat menettäneet henkensä 1918 sisällissodassa. Siitä syystä mennessäni nuorena avioliittoon, minulla ei miehenä olemisen mallia ollut ja se näkyi myöhemmin lasteni kasvatuksessa sekä monessa muussa asiassa.

Olin paljon ajatellut osaani sotaorpona. Yhdistys tuli juuri otolliseen hetkeen v. 2001. Olin täyttämässä 60-vuotta, jäänyt eläkkeelle ja elämä tuntui aika tyhjältä. Kysyin itseltäni, olinko saanut elämässäni mitään aikaan? Olin harkinnut osallistua jollakin tavalla Kaatuneitten Omaisten toimintaan, mutta en tiennyt miten? Kun näin keväällä ilmoituksen lehdestä, menin innostuneena mukaan katsomaan millaisia ihmisiä sinne tulisi. Kalevan kirkon alasalissa 15.5.2001 olin hyvin ujo ja arka enkä uskaltanut ilmoittautua mihinkään toimintoihin mukaan, vaikka mieli teki. Timo Malmin kirja ”Isän ikävä” oli aikaisemmin keväällä ilmestynyt ja hän puhui kirjasta ja sen tekemisestä. Ostin kirjan ja luin osan kerrallaan, kun en voinut liikutuksesta lukea montaa tarinaa yhteen menoon. Kirja teki minuun suuren vaikutuksen. Ajattelin, onko minulla ollut vastaavia kokemuksia? Ei ollut, mutta ehkä olin ne tietoisesti unohtanut. Muistikuvia isästäni ei ollut ja muutkin muistikuvat alkavat vasta alakouluajalta.

Olin siis mukana perustettavassa sotaorpo-yhdistyksessä alusta saakka, vaikka en ollut sitä perustamassa. Jäseneksi liityin heti v.2001 syksyllä. Tulevana syksynä tulee kuluneeksi 22-vuotta jäseneksi liittymisestä sekä tietoista sotaorpona olemista. Aluksi melkein hävetti sanoa olevansa sotaorpo, kun oli mennyt melkein 50-vuotta ilman, että se oli tullut tai ollut mitenkään esillä.

Vuonna 2004 joku ehdotti hallitukseen. Hallitusvuosia kertyi 18-vuotta, jotka vuosikokouksessa 8.2.2023 päättyivät. Muutimme keväällä 2022 Urjalaan, joka teki toimimisesta hankalaa. Varajäseneni Matti oli suurena apuna. Kunto on myös vuosien saatossa rapistunut. Ne olivat pääsyyinä hallituksesta sivuun jäämisessäni.

Uolevin puheenjohtajakausi oli yhdistykselle oman paikan ja toimintamuotojen hakemista. Muistelen että vuonna 2006 Laijola ehdotti minua varapuheenjohtajaksi. Uolevin ohjauksessa oli hyvä olla ja oppia. Hän halusi kuitenkin irtaantua yhdistyksen puheenjohtajuudesta, joten oli luonnollista tulla valituksi hänen jälkeensä vuonna 2010. Vuosia kului ja ehdin jo ajatella, että puheenjohtajuudesta ei pääse irti, ennenkuin tulee täysin kyvyttömäksi sitä hoitamaan. Onneksi tuli Hanna. Kun lasketaan vara- ja varsinaiset puheenjohtajakaudet tulee niitä 4+6+1 eli 11 vuotta.

Liittokokousedustajana olen ollut yhteen menoon vuodesta 2006 lähtien. Koronan takia vuoden v.2021 liittokokous siirrettiin Kuopioon, joten siellä en ollut mukana kuin valtakirjalla. Tämä vuosi tulee olemaan viimeinen liittokokousedustajana, mikäli sinne vielä pääsen. Olen edustanut Kansalaisjuhlatuomikunnassa yhdistystä vuodesta v.2006 vuoteen 2021. Yhdistyksen edustajana olen ollut Sotaveteraanien huoltoyhdistyksessä Tampereella, sekä Pirkanmaan piirin keskisen alueen perinnetuomikunnassa. Sotaveteraanien huoltoyhdistyksessä jäsenyys jatkuu, mutta aluetuomikunnan perinnetuoto loppui muuttooni Urjalaan. Ansiomerkituomikunnan puheenjohtajana olen saanut olla vuoden 2011 alusta alkaen, mutta sekin tehtävä päättyi tämänvuoden valintakokouksiin.

Vaikein tehtävä tänä aikana on kuitenkin ollut historiikin ”Yhdessä kulkien 2011-2021” tekeminen. Sain tehtävän syksyllä v.2020 ja valmista piti olla puurojuhlassa v.2021. Tehtävä osoittautui kuitenkin erittäin suuritöiseksi, varsinkin kun työryhmässä mukana olleet Uolevi ja Hannu eivät koronan takia voineet työhön juurikaan osallistua. Onneksi sain taivuteltua Helenan mukaan. Hänestä oli suuri apu, niin tekstien laatimisessa kuin ATK-tuntemuksessakin. Helena teki yksin mm. kirjan taiton, joka oli varsin suuritöinen suuresta kuvamäärästä johtuen. Olin työryhmässä vuonna 2011 ilmestyneessä 10 vuotis-historiikkiä

”Pilveä...poutaa”tehtäessä. Sen teko sujui melko kevyesti verrattuna nyt tehtyyn historiikkiin. Kirjaa puurettiin ääri rajoilla, jopa terveytemmekin kustannuksella. Toivon että siitä tuli suuren työmmen arvoinen. Kirja saatiin valmiiksi 20-vuotisjuhliimme jotka pidettiin poikkeuksellisesti vasta toukokuussa viimevuonna.

Kiitän tästä ajasta kaikkia teitä joiden kanssa olen saanut toimia. Aika on kulunut liiankin nopeasti. Olen tietenkin käytettävissä joihinkin pieniin projektiluonteisiin tehtäviin, mutta mitään vakituista tehtävää en pysty enää hoitamaan. Jäsenyyteni kuitenkin jatkuu.

Tälle yli 20- vuoden taipaleelle on osunut myös mieluisia huomionosoituksia, jotka tässä luettelen.

02.10.2011 Suomen Leijonan Ansioristi (SLR Ar) Hengellisillä – ja Kulttuuripäivillä Joensuussa

22.02.2016 Yhdistyksemme kunniapuheenjohtaja

18.03.2019 Sotaveteraaniliiton ansiomitali

19.05.2022 Kaatuneitten Omaisten Liiton ansioristi

Urjalassa 24.03.2023 Yhteistyöstä kiittäen Erkki Lehtelä